

שבת קודש 9

חלאכות צובע - גוזז

שבת
מכל הסוגים

OLAMI MENTORSHIP

הבזק של השראה

"שבת שלום דיב"

(שותף במקור על ידי הרב חנוך טלר)

קלרמונט, פלורידה, לא הייתה מקום שבו היהדות נוכחת במיוחד. לרוב היהודים באזור היה קשר רופף למורשתם, וביישוב עצמו לא היה אפילו בית כנסת.

אריק ומלאני ברנר לא חשבו על עצמם כמי שנטשו את היהדות – היא פשוט נשמטה להם עם השנים. זיכרונות חגים מהילדות עוד נותרו, אך את בניהם, קליף ודיב, גידלו בבית חופשי מציפיות דתיות, וכך גם רצו שיהיה.

לכן הופתעו עד עומק ליבם כאשר דיב, הבן הצעיר, גילה לפתע עניין ביהדות. זה החל לאחר שנתו הראשונה בקולג', כשיצא למסע אופניים ארוך בעולם. בלי יעד מוגדר ועם כרטיס אשראי מאביו, הוא פשוט נסע - ממקום למקום. כשהגיע לטורקיה ועמד בצומת דרכים, הוא יכול היה לפנות לכל כיוון: רוסיה, אפריקה או אסיה. משום מה, הוא בחר בישראל.

ישראל הייתה שונה מכל מקום אחר שבו ביקר ובעיקר - היה שם משהו שלא ידע להגדיר. משהו רוחני. הוא מצא את עצמו נמשך לירושלים. יום אחד הגיע לכותל המערבי, ושם פגש אדם שהזמין אותו לשיעור תורה. דיב לא ידע כמעט דבר על תורה, ואפילו לא שמע מעולם על ישיבה, אך הסקרנות גברה. השיעור נגע בו. הוא

נשאר לעוד אחד, ואז לעוד, ולבסוף - נשאר חודשים.

בישראל גילה דיב חלק בעצמו שלא הכיר. הוא למד עברית, נחשף לעומקה של המחשבה היהודית, והרגיש לראשונה מחובר לשורשיו ואף החל לצעוד בשבילי מורשת היהדות ובפרט התחבר באופן אישי לשמירת שבת. לאחר חמישה חודשים דרשו הוריו שישוב הביתה, ובלב כבד הוא חזר לפלורידה.

החזרה לא הייתה קלה. התלהבותו מהיהדות התקבלה אצל הוריו בכעס ולעג. שמירת כשרות, תפילה, ובמיוחד שבת – בעיני הוריו כל אלו נראו מיושנים ומיותרים. דיב ניסה להחזיק בדרך החדשה (והעתיקה...), אך ללא תמיכה ובלחץ מתמיד, זה היה כמעט בלתי אפשרי, בודד ומיואש, החל לתהות אם טעה.

בערב שבת אחד, לאחר ארוחת ערב מתוחה במיוחד, נשבר. הוא התיישב בסלון והדליק את הטלוויזיה – לראשונה מזה זמן רב. במקרה שודרה תוכניתו של דיוויד לטרמן. האורח הראשון היה עיתונאי שחזר מישראל. כשנשאל מה הרשים אותו ביותר, השיב: “ערב שבת בישראל. גם מי שלא שומר - מרגיש את השלווה. אנשים מברכים זה את זה ‘שבת שלום’, אפילו זרים.”

בסיום דבריו פנה העיתונאי למנחה ואמר: “שבת שלום”. לטרמן חיך והשיב: “שבת שלום”.

דיב הזדקף. צירוף מקרים? או סימן?

אורח אחר אורח - כולם חזרו ואמרו "שבת שלום". ואז, ברגעי הסיום, המצלמה התמקדה בפיו של לטרמן, והמילים האחרונות שנשמעו היו: "שבת שלום".

דיב לא שמע עוד דבר. לא מחיאות כפיים, לא קולות מהבית. רק את הברכה הזו, שנדמתה כאילו נאמרה ישירות אליו.

שלושה ימים לאחר מכן, הוא עלה שוב על מטוס לישראל. מאותו רגע ידע שאינו לבד - ואת הרגע הזה לא שכח מעולם.

יצירה דרך צביעה (חלאכת "צובע")

באיזה אופן לדעתכם מתקיימת יצירה תוך
כדי צביעה?

הגדרת המלאכה:

צביעה היא מריחה/התזת צבע על חפץ כדי ליפות אותו.
מהתורה - צביעה אסורה רק אם הצבע הוא קבוע.
מדרבנן - כל צורה של צביעה אסורה אפילו אם היא מתקיימת רק לזמן קצר.

הקשר לבניית המשכן:

בבניית המשכן צבעו את הצמר ואת עורות הבהמות עבור היריעות, המסכים והשערים.
לפיכך, קטגוריית היצירה של צובע / צביעה היא איסור מלאכה.

באיסור צביעה נכללים מספר פעולות:

- צביעת חפצים מכל סוג כולל בד, עור ושער וכו'.
- מריחת צבע על כל משטח, כגון תקרה או קיר.
- איסור זה חל אפילו אם המשטח כבר צבוע באותו צבע ורק מורחים שכבה שניה.
- ציור תמונה בשבת וכן הוספת צבע לציור קיים.
- יצירת צבע אחר על ידי ערבוב של צבעים קיימים.

דוגמאות לסוגיות מעשיות של חלאכת "צובע":

צביעה במזון:

יש דיון בין פוסקי ההלכה האם איסור הצביעה חל על אוכל ושתיה, כגון הוספת תמצית תה למים או קפה לחלב. הדעה הרווחת מתירה הוספת צבע למזון ושתיה.

איפור:

באיסור צובע נכלל גם האיסור להתאפר בשבת (מלבד איסור ממרח). הדבר נכון ל מייק-אפ, מסקרה, שפתון, ליפ גלוס, סומק, שימר, לק בצפרניים וכו'. ולכן מי שמעוניינת להתאפר – מומלץ להתאפר לפני כניסת השבת. (קיימים בשוק חומרי איפור עמידים שמחזיקים עד צאת השבת). הסרת איפור - מותר להסיר איפור בשבת רק באמצעות נייר יבש חד-פעמי כגון טישו או מפית נייר.

ניגוב נוזל צבעוני/צביעה דרך לכלוך

ישנם פוסקים הסוברים שגם צביעה של בד שבו משתמשים לניקוי לכלוך/דם/נוזל שנשפך וכו' אסורה, כי אגב הניקוי מתקיימת גם צביעה של הבד. לעומתם ישנם הסוברים שכיון שצביעה זו אינה מכוונת לשם צביעת הבד אלא היא הכתמה שלו – הדבר מותר. למעשה ניתן להקל בדבר אך יש להעדיף לשטוף ידיים או פצע במים ולחילופין להשתמש במפית נייר חד פעמית/טישו וכו' שבזה גם לדעת המחמירים אין בעיה.

צחצוח נעליים

אסור לצחצח/להבריק נעליים בשבת.

סבון אסלה

סבון אסלה הצובע את המים – אסור בשימוש בשבת לכן – מומלץ להוציאו מהאסלה לפני שבת במידה ושכח ואין דרך אחרת להוריד את המים, יש להוציא את הסבון בשינוי (כלומר ע"י הרגל וכדומה).

משקפיים

משקפי ראייה שמגיבים לאור ומתכהים – מותרים לשימוש שבת

יצירה דרך גזיזה (מלאכת "גוזז")

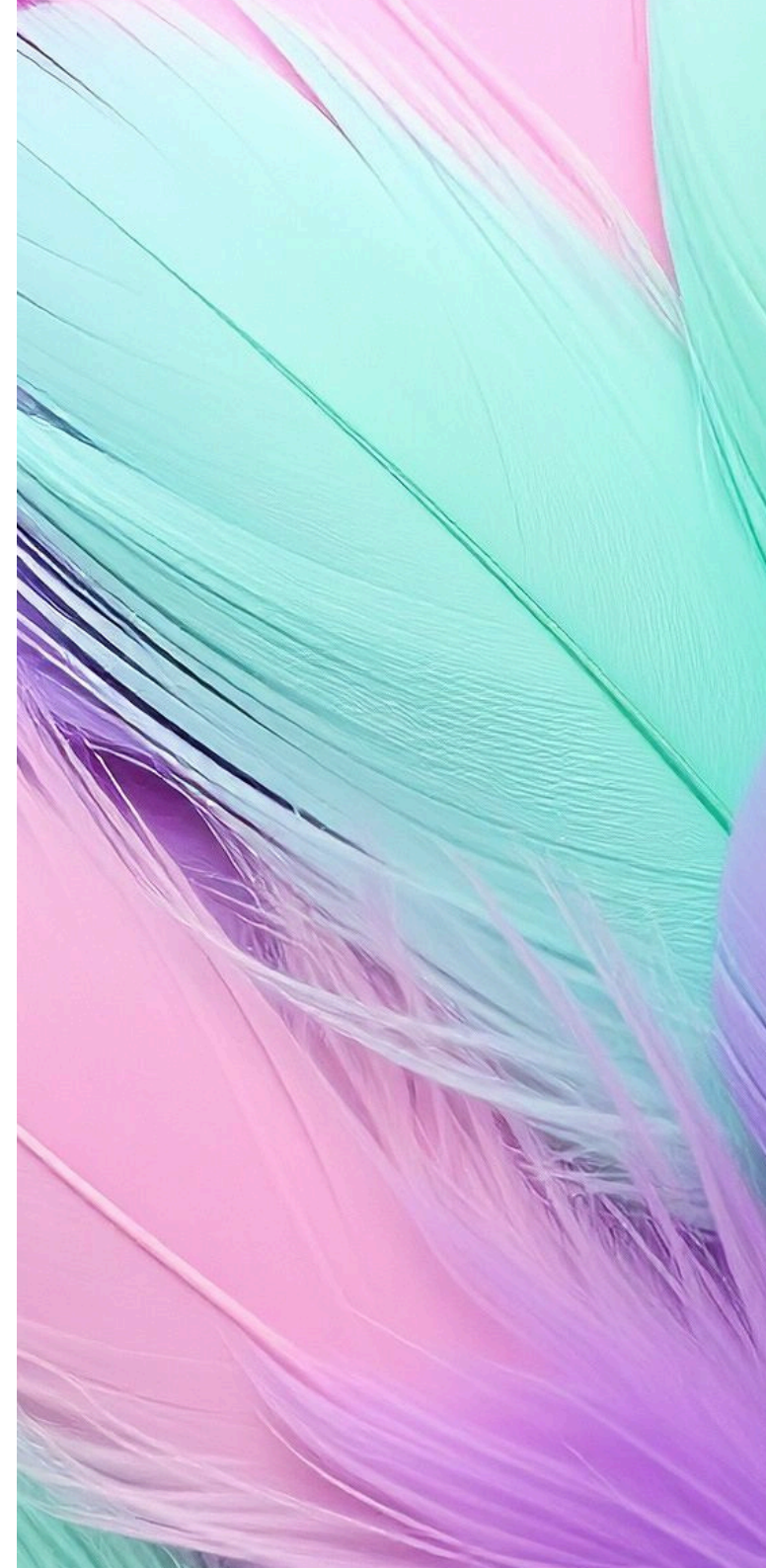
באיזה אופן לדעתכם מתקיימת יצירה ע"י גזיזה?
למטיבי לכת – אילו סוגי תועלות יכולות להיגרם
כתוצאה מגזיזה?

הגדרת המלאכה:

הסרת/גזירת דברים הצומחים על גוף אדם או כל בעל חיים כגון שיער, צפרניים, נוצות וכו'.

במלאכה זו ישנן 3 קטגוריות:

1. גזיזה לצורך שימוש בתוצר שגזרנו – אסור מהתורה
2. הסרת שיער לצורך ייפוי העור – דעת רוב הראשונים שגם זה אסור מהתורה
3. גזיזה לצורך תיקון (גזיזה לצורך אך לא למטרת יופי לדוגמה: גזיזת צפרניים לצורך טבילת מצווה) – במקרים מסויימים אסור מהתורה ובמקרים אחרים זה איסור דרבנן

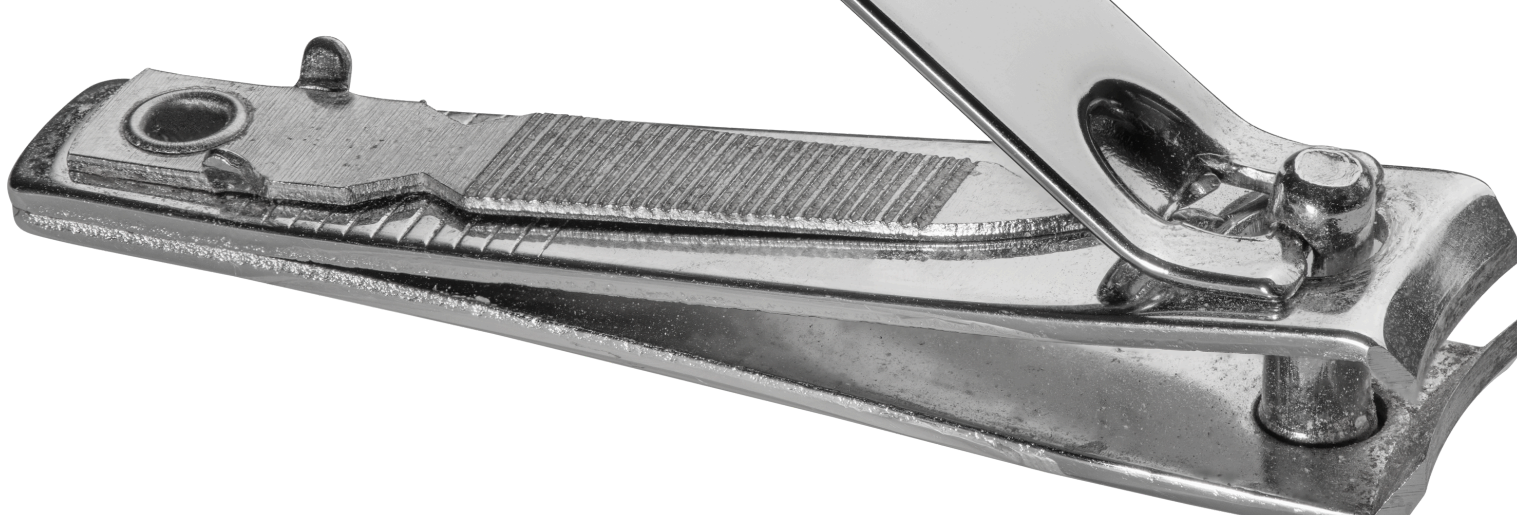
גם באופן הגזיזה ישנם מספר דרכים

1. שימוש בכלי/מכשיר - אסור מהתורה
2. ביד - במקרה שזו הדרך הרגילה - אסור מהתורה, ובמקרה שלא - אסור מדרבנן
3. בפה/שיניים - אסור מדרבנן

הקשר לבניית המשכן:

בבניית המשכן, היה צורך לגזוז את צמר הכבשים עבור היריעות שכיסו את המשכן - היו יריעות שהיו עשויות מצמר והיו יריעות שהיו עשויות מהעור עצמו לאחר שהוסרו ממנו השערות.

כמו כן גזזו צמר עבור בגדי הכהנים.

באיסור גזז נכללים מספר פעולות:

1. גזיזת/הסרת שיער
2. גזיזת צפרניים
3. הסרת/מריטת נוצות
4. הסרת חלקי עור מהגוף (עור קשה/תלוש וכדומה)
5. חיתוך יבלת

דוגמאות לסוגיות מעשיות של כלאכת "גוזז":

גוזז בשיער

1. אין להסתפר/להתגלח/להסיר שיער בשבת בכל כלי או צורה שהיא.
2. סירוק בשבת – יש בו פרטים רבים ויכול להיות בעייתי, למעוניינים – נשלח הדרכה בנפרד
3. הסרת פלסטר המודבק במקום שיש בו שערות – מותר להסיר רק אם לא ייתלשו שערות. (כמובן שגם אסורה תלישה ביד של שערות טבעיות של שטיח או פרווה)

גוזז בצפרניים

1. אין לגזור/לכסוס צפרניים בשבת לא בכלי ולא ביד/שיניים.
2. מותר לנקות ליכלוך שהצטבר מתחת לצפרניים.
3. ציפורן שנתלשה בחלקה או קצוות צפרניים שנשארו לאחר הגזירה מערב שבת – במקרה שנתלשו ברובן והן תלויות ברפיון וכן הדבר גורם לצער – מותר להסירן ביד בלבד. אם הן מחוברות ברובן – אסור להסירן בשבת אף לא במקום צער.

גוזז בעור

1. קצוות עור שהחלו להיתלש (הן סביב האצבעות והן בשפתיים וכדומה) אין להסירם בשבת.
 2. עור קשה, יבלות וכדומה – אין להסירם בין בכלי ובין ביד.
- הסרת גלד מפצע – רק אם הגלד יבש ואינו דבוק לפצע - ניתן להסירו ביד.

נקודה למחשבה ודיון:

1. בהתבוננות עדינה מתברר שהתורה מלווה את האדם ממש בכל מישורי החיים, בחולשות, ברצונות ובצרכים שלנו וגם במקומות שנראים שוליים או חיצוניים, האם זה מפתיע אותך או לחילופין מה הרגש שמעוררת בכך התייחסות התורה לחולשות והרצונות הבסיסיים והיותר גבוהים?
2. איפה פוגשות אותך בחיים מלאכות צובע וגוזז?

תודה רבה
ושבת שלום!

OLAMI MENTORSHIP